

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И
СТРУЧНА СЛУЖБА**

Ваљево

**Министарство пољопривреде, трговине шумарства и
водопривреде
Сектор за рурални развој**

www.psss.rs

**Билтен за септембар
бр.10**

Ваљево, 29.09.2011. година

Назив билтена: Актуелни савети из пољопривредне
производње за септембар

Садржај:

- Исхрана оваца у периоду оплодње;
- Септембарски радови у ратарству;
- Значај агрохемијских анализа земљишта у интензивној биљној производњи.

Аутори:

др Радосав Вујић
дипл. инг. Снежна Стојковић-Јевтић
дипл. инг. Светлана Јеринић

Тираж:

350 примерака

ISHRANA OVACA U PERIODU OPLODNJE

I ako postoje određene razlike između pojedinih rasa u načelu se može prihvatiti da ishrana pojedinih grla u periodu pripreme za oplodnju i neposredno iza toga ima značajnu ulogu u reprodukciji ovaca. Naime, postoji određena međuzavisnost telesne kondicije, tekuće ishrane i ovulacije, odnosno uspeha u oplodnji ovaca. Telesna kondicija ovaca u vreme parenja čini osnovu za oplodnju u momentu ovulacije. Ishrana u periodu samog parenja ima značajniji uticaj ukoliko se ovce u tom momentu nalaze u izuzetno lošoj kondiciji.

Pozitivan uticaj ishrane u vreme pripreme za parenje na uspeh oplodnje i broj jagnjadi po ovci nedovoljno se koristi u praksi. Poboljšana ishrana treba da dovede do značajnog poboljšanja kondicije ovaca koja se zatim odražava na uspeh ovulacije i broj jajnih ćelija spremnih za oplodnju, a samim tim i na efekat oplodnje.

Za postizanje priplodne kondicije ovaca neophodne za uspešnu oplodnju, sa poboljšanom ishranom ovaca treba početi 3 do 6 nedelja pred očekivano parenje. Vreme trajanja pojačane ishrane, naročito nivoa njenog povećanja, određuje kondicija ovaca. Smatra se da nivo poboljšane ishrane može da se kreće u rasponu koji za 4 do 5 nedelja obezbeđuje ukupan porast telesne mase ovaca od 2 do 2,5 kg ili 50 do 70 g dnevno za grla koja su u osrednjoj i dobroj kondiciji, pa sve do 6 do 7 kg ili 180 do 230 g dnevno za grla u lošoj (neuhranjenoj) kondiciji.

Poboljšanje ishrane može se pre svega postići korišćenjem kvalitetne paše uz dodatno prihranjivanje drugom voluminoznom hranom uz obavezno dodavanje koncentrata u količini 100 do 400 g po grlu dnevno. Ukoliko je kabasta stočna hrana lošijeg kvaliteta, to će uticati na povećanje količine koncentrata u dnevnom obroku za ovce.

Poboljšana ishrana treba da se nastavi najmanje još tri nedelje posle sezone oplodnje. Prve dve nedelje nakon pripusta posebno su važne, jer se u tom periodu oplodena jajna ćelija pričvršćuje za zid materice.

Dr Radosav Vujić

Септембарски радови у ратарству

Месец септембар је по броју активности један од најзначајнијих месеци за ратаре, па тако и за ратаре Колубарског краја. Главни посао у септембру свакако је припрема силаже од целе биљке кукуруза. Овај посао почео је десетак дана раније него иначе, због добро познатих последица суше.

Овог пролећа текуће 2011. године у Колубарском округу кукурузом је засејано око 44 000 ха што је за око 10% више него иначе. Суша је допринела да кукуруз са нешто већег броја парцела (око 40% укупних површина под кукурузом) заврши у силажи. Квалитетом као и приносом (нешто нижи) силаже пољопривредни произвођачи су задовољни с обзиром да смо имали вишемесечну сушу.

ПССС Ваљево је током овог месеца одржала већи број радионица за пољопривредне произвођаче Колубарског округа на којима је произвођачима указивано на значај поштовања неких правила припреме силаже како би се добила квалитетна сточна храна која ће моћи да се безбедно чува дужи временски период.

Сем силирања нешто раније ове године почела је и берба кукуруза за зрно. Процена је да је суша узела свој данак у висини приноса и квалитету зрна па се очекује смањење приноса у просеку за 20-30%.

Сем кукуруза у Колубарском округу у току септембра месеца обављена је и жетва сунцокрета са око 200 ха, и соје са око 1 500. Соја је као култура која је доста осетљива на сушу такође претрпела одређене штете које су се одразиле на на принос и квалитет, који ће бити смањени за 20-ак процената.

Од 20. септембра почео је и оптималнин рок за сетву озимих стрних жита :јечма ,тритикалеа и овса .Овим усевима у Колубарском округу сваке јесени се засеје око 5 500 ха.

Сем ових радова током септембра обавља се и кошење последњег откоса луцерке како би се биљке на време регенерисале и спремне ушле у предстојећи зимски период.

Пољопривредним произвођачима се препоручује да не одуговлаче са бербом кукуруза како би скидањем овог усева на време ,омогућили себи правовремену обраду земљишта за сетву наредног усева ,односно пшенице.Овај важан посао очекује наше произвођаче у другој декади октобра ,евентуално до краја октобра када истиче оптимални рок за сетву пшенице и свако кашњење доноси са собом низ негативних последица на будући род пшенице.

Сви пољопривредни произвођачи који су предвидели сетву луцерке у току септембра месеца то могу обавити само ако су проверили рН вредност земљишта уз напомену да не сеју луцерку на земљиштима рН вредности испод 5,5 пре него што обаве калцификацију.Други неопходан услов за сетву луцерке је да је земљиште приликом последњих падавина (50 мм/м) акумулирало довољно влаге за сетву луцерке у овом року сетве.У противном препорука је да сетву луцерке оставе за пролеће следеће године.

Сем тога препорука ПССС Ваљево свим произвођачима је да током септембра обаве и сетву озимих крмних култура :сточног грашка,грахорице,кеља -изузетно добре кабасте сточне хране за све врсте гајених животиња.

Савет свим пољопривредним произвођачима је да након скидања кукуруза ,пре наредног ђубрења ,обаве контролу плодности својих парцела(ако то нису радили у протекле 4 године колико им важе анализе)уз напомену да је редовна контрола плодности земљишта од 2010. године један од услова за активан статус пољопривредног газдинства ,а он пак један од услова за остваривање права на субвенције и кредитну подршку МПТШВ.

Дипл. инг. Снежана Стојковић Јевтић

Značaj agrohemijskih analiza zemljišta u intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji

Đubrenje je jedna od najvažnijih agrotehničkih mera u biljnoj proizvodnji. U odnosu na druge agrotehničke mere i više od 50 % utiče na povećanja prinosa biljaka. Takođe, to je i veoma skupa mera. Troškovi đubrenja u ukupnim troškovima proizvodnje učestvuju sa 30 %. Zbog svega toga navedenog, đubrenju se mora posvetiti velika pažnja.

U praksi đubrenje se često obavlja napamet, odnosno bez prethodno urađenih agrohemijskih analiza zemljišta. Proizvođači najčešće unose nedovoljne ili prekomerne količine đubriva, odnosno biljnih hraniva. Takvo neracionalno đubrenje ima niz negativnih posledica, koje se najčešće ogledaju u smanjenju prinosa gajenih biljaka i pogoršanju kvaliteta dobijenih proizvoda. Neracionalno đubrenje štetno je i sa aspekta zaštite životne sredine i rentabilnosti same proizvodnje. Neusvojena hraniva od strane biljaka ispiraju se u dublje slojeve zagađujući zemljište, a mogu dovesti do zagađenja i podzemnih voda i površinskih vodotokova. Unošenjem većih količina đubriva od onih potrebnih gajenim biljkama povećavaju se troškovi proizvodnje, a bez povećanja prinosa.

Zato pre zasnivanja bilo koje biljne proizvodnje potrebno je uraditi agrohemijsku analizu zemljišta na najvažnije parametre plodnosti zemljišta, a to su kiselost zemljišta, sadržaj organske materije i sadržaj lakopristupačnog fosfora i kalijuma. Na osnovu dobijenih rezultata, potreba gajenih biljaka i planiranih prinosa stručna služba pravi preporuku za đubrenje.

Veoma važno je i ispoštovati osnovne principe, odnosno vreme i način uzimanja uzorka za agrohemijsku analizu. Najpodesnije vreme je pre setve ili posle žetve (odnosno) berbe useva. Takođe, treba voditi računa o vremenu poslednjeg đubrenja useva na datoj parceli. Uzorke uzeti šest meseci nakon đubrenja fosfornim i kalijumovim đubrivima, kao i đubrenja stajnjakom, a 2 meseca nakon đubrenja azotnim đubrivom. Uzorke je potrebno uzeti sa što više mesta na parceli, ravnomerno raspoređenih, staviti u kofu, dobro izmešati i od toga uzeti prosečan uzorak, težine 0,5 do 1,0 kg, koji se nosi ovlašćenu laboratoriju na analizu. Dubina uzimanja uzoraka za ratarske useve iznosi 0 do 30 cm, dok za voćne zasade i vinograde uzorak se uzima sa dve dubine, i to od 0 do 30 cm i od 30 do 60 cm.

Dipl. ing. Svetlana Jerinić